

ENOTNA EMBALAŽA ZA ZMANJŠANJE RAZŠIRJENOSTI KAJENJA MED OTROCI, NAJSTNIKI IN MLADIMI

Uvedba enotne embalaže razkrije, da gre le za škatlico smrtonosnih in zasvojljivih izdelkov

Embalaža tobačnih izdelkov je pomemben del marketinga tobačnih izdelkov. Je sredstvo za učinkovito predstavljanje podobe blagovne znamke tobačnega izdelka, še posebej med otroci, najstniki in mladimi ter tam, kjer je oglaševanje tobačnih izdelkov omejeno. Ima večji doseg kakor oglaševanje in je najbolj izrazita povezava s potrošnikom oziroma način komunikacije med proizvajalcem in potrošnikom, je t. i. "tihi prodajalec".

Privlačna zunanja podoba tobačnih izdelkov je namenjena predvsem potencialnim novim kupcem, to pa so otroci, mladostniki in mladi

Tobačna industrija vlaga milijonska sredstva v razvoj embalaže, da bo le-ta čimbolj privlačna potencialnim novim kadilcem oziroma kupcem. Potencialni novi kupci pa so otroci, najstniki in mladi. Okoli dve tretjini prebivalcev Slovenije, ki so kadarkoli kadili, je namreč prvič kadilo že pred polnoletnostjo, 95 % pa pri 21. letih ali manj. Vsak šesti 15-letnik, ki je že kdaj kadil, je prvič kadil, ko je bil star 13 let ali manj, torej v osnovni šoli. Tega se zelo dobro zaveda tobačna industrija, ki namenja veliko časa in denarja razvoju in izvedbi marketinških pristopov za pridobivanje novih kadilcev med otroki, najstniki in mladimi, ki so ključni za zagotavljanje prodaje in dobička tobačne industrije v prihodnosti.

Kaj je enotna embalaža in kaj so njeni cilji?

Enotna embalaža poenoti videz zavojčkov različnih tržnih znamk tobačnih izdelkov. Je v standardiziranih barvah, na njej pa razen imena tržne znamke, različice, imena proizvajalca, kontaktnih podatkov in podatkov o količini izdelka v zavojčku ni drugih zapisov proizvajalca, ni logotipov, barv, podob, promocijskih sporočil ali kakršnihkoli drugih oznak značilnosti izdelka. Odstranjene so vse značilnosti in oznake tržne znamke - vse dovoljene navedbe na embalaži pa so natisnjene v standardizirani pisavi, velikosti in položaju. Na enotni embalaži so nameščena slikovna zdravstvena opozorila in tudi vse druge informacije oziroma označbe, ki jih zahtevajo vladni predpisi.

Primer enotne embalaže iz Združenega kraljestva

Cilji uvedbe enotne embalaže so zmanjšati privlačnost tobačnih izdelkov, preprečiti oglaševanje in promocijo tobačnih izdelkov s pomočjo embalaže, zmanjšati napačno zaznavanje manjše škodljivosti

določenega izdelka zaradi značilnosti embalaže, povečati vidnost in učinkovitost zdravstvenih opozoril in preko teh mehanizmov zmanjšati obseg začetkov kajenja, spodbuditi opuščanje kajenja in preprečiti ponoven začetek kajenja med bivšimi kadilci.

ENOTNA EMBALAŽA

Potencialni novi kadilci so otroci, najstniki in mladi

63%

prebivalcev, ki so kadarkoli v življenju kadili, je prvič kadilo **PRED POLNOLETNOSTJO**.

95%

prebivalcev, ki so kadarkoli v življenju kadili, je prvič kadilo v starosti **21 LET ALI MANJ**.

Enotna embalaža zmanjša privlačnost tobačnega izdelka otrokom, najstnikom in mladim (pa tudi odraslim).

Otroci in najstniki bodo imeli tako razlog manj za začetek in nadaljevanje kajenja.

Tobačna industrija vlaga zelo veliko denarja v marketing tobačnih izdelkov, tudi v privlačno embalažo, za pridobivanje novih kadilcev med **OTROCI, NAJSTNIKI IN MLADIMI**. Ti so ključni za zagotavljanje prodaje in dobička tobačne industrije v prihodnosti.

PODPRITE ENOTNO EMBALAŽO ZA ZAŠČITO OTROK, NAJSTNIKOV IN MLADIH PRED KAJENJEM!

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje

Svetovna zdravstvena organizacija podpira uvedbo enotne embalaže

Svetovna zdravstvena organizacija poziva države k uvedbi enotne embalaže tobačnih izdelkov, ki je pravzaprav premični reklamni pano za spodbujanje uporabe tobačnih izdelkov, saj naredi tobačne izdelke bolj privlačne, oglašuje in spodbuja potrošnjo tobačnih izdelkov, usmerja pozornost od zdravstvenih opozoril in zavaja k razmišljanju, da so nekateri tobačni izdelki manj škodljivi kot drugi. Če pa odstranimo okrasje, sijaj in zavajajoče elemente na embalaži tobačnega izdelka, ostane le še škatlica smrtonosnih in zasvojljivih izdelkov, ki vsako leto ubijejo šest milijonov prebivalcev našega planeta in škodijo zdravju milijonov drugih.

Zaradi enotne embalaže v Avstraliji beležijo pospešeno znižanje deleža kadilcev

Prva država na svetu, ki je uvedla enotno embalažo, je Avstralija, kjer so enotno embalažo uvedli decembra 2012. Prvi podatki iz Avstralije kažejo, da ukrep že dosega zastavljene cilje. V raziskavah med otroki, najstniki, mladimi in odraslimi ugotavljajo, da se je zmanjšala privlačnost tobačnih izdelkov oziroma embalaže, povečala vidnost in učinkovitost zdravstvenih opozoril, zmanjšalo pa se je tudi napačno zaznavanje manjše škodljivosti zaradi značilnosti embalaže. Povečalo se je število klicev na telefonsko številko za pomoč pri opuščanju kajenja. Pokazale so se tudi že pozitivne spremembe v kadilskem vedenju, po uvedbi enotne embalaže se je pospešil že prej prisoten trend zniževanja deleža kadilcev. V 2011/12 je v Avstraliji vsak dan kadilo 16,1 % prebivalcev starih 18 let ali več, v 2014/15 pa 14,5 %. Znižalo se je povprečno število pokajenih cigaret na dan, zvišal pa odstotek tistih, ki niso nikoli kadili. Strokovnjaki ocenjujejo, da lahko enotni embalaži pripišemo približno četrtno znižanja odstotka dnevnih kadilcev. Zmanjšala se je celokupna potrošnja tobaka, prav tako tudi

ocenjeni izdatki gospodinjstev za tobak, obseg nezakonite trgovine s tobaknimi izdelki pa se ni zvišal. Med mladostniki se je zmanjšala razširjenost kajenja in zvišala starost ob začetku kajenja (spodnja tabela). Pri vseh spodaj navedenih kazalnikih so zabeležili znižanje odstotkov med 2011 in 2014.

	2008	2011	2014
Kajenje kadarkoli v življenju	27,3 %	23,3 %	19,1 %*
Kajenje v preteklem mesecu	10,1 %	8,9 %	7,5 %*
Kajenje v zadnjem tednu	7,3 %	6,7 %	5,1 %*
Kajenje vsak dan v zadnjem tednu	1,9 %	1,8 %	1,2 %*

Zabeležili so tudi znižanje izpostavljenosti otrok tobačnemu dimu v domačem bivalnem okolju.

Strokovnjaki opozarjajo, da gre za dolgoročen ukrep, katere učinki se bodo s časom povečevali in ki bo svoj polni učinek pokazal šele čez številna leta, takrat ko bodo odrasle prve generacije otrok, ki ne bodo nikoli izpostavljene oglaševanju tobaknih izdelkov s pomočjo embalaže. A že sedaj enotna embalaža izkazuje večji učinek, kot so ga pričakovali po tako kratkem času.

Poleg Avstralije je vedno več drugih držav, ki uvajajo enotno embalažo oziroma so v različnih stopnjah procesa sprejema take zakonodaje. Tako so Irska, Združeno kraljestvo in Francija že potrdile zakonodajo, ki vključuje enotno embalažo, države, ki gredo po tej poti, pa so poleg Slovenije tudi Finska, Norveška, Madžarska, Švedska, Finska, Belgija, Kanada, Nova Zelandija, Singapur, Južnoafriška republika, Čile idr.

